

2. 1. 2008

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

## **Odměna ustanoveného opatrovníka za úkon právní služby dle ust. § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu bez provedení první porady s klientem ve světle čl. 28 LZPS**

Soudem ustanovený opatrovník z řad advokátů má po pravomocném skončení řízení právo vyúčtovat soudu odměnu a náhradu hotových výdajů opatrovníka, přičemž o tomto návrhu soud rozhoduje usnesením. Odměna náleží opatrovníkovi za každý provedený úkon právní služby, když takový úkon, který je z podstaty věci nárokován vždy, představuje první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) vyhl. Ministerstva spravedlnosti č. [177/1996](#) Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen advokátní tarif). Soudy však nejsou jednotné v názoru, zda odměna za tento úkon právní služby náleží opatrovníku i v případě, kdy nebyla z objektivních důvodů provedena první porada s klientem.

Nepřiznáním odměny za tento úkon právní služby však soudy porušují právo opatrovníka na spravedlivou odměnu za vykonanou práci zaručené čl. 28 Listiny základních práv a svobod (dále jen LZPS) per analogiam.

Předmětem mých úvah je situace, kdy soudem ustanovený opatrovník např. pro řízení o vyslovení přípustnosti převzetí nezletilé osoby do ústavu zdravotní péče nemůže z objektivních důvodů vykonat první poradu s klientem (neboť se jedná např. o klienta s agresivním chováním či klienta stíženého vážnou duševní poruchou) a soud ve věci rozhodne bez nařízení jednání aniž by opatrovník vykonal jiný úkon právní služby. Po nabytí právní moci rozhodnutí ve věci samé pak opatrovník vyúčtuje soudu odměnu za jeden úkon právní služby dle ust. § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu spočívajícím v převzetí a přípravě zastoupení, dále náhradu hotových výdajů v jedné paušální částce (dále jen režijní paušál) dle ust. § 13 odst. 1 a 3 advokátního tarifu a 19 % DPH (v případě, že je opatrovník plátcem DPH).

V judikatuře soudů se však setkáváme s rozdílnými právními názory, zda a v jaké výši opatrovníkovi vyúčtovanou odměnu a režijní paušál přiznat, když soudy vycházejí z rozdílné právní argumentace i interpretace příslušných ustanovení. Tak např. Krajský soud v Plzni ve svém usnesení ze dne 1.2.1994, sp.zn. 8 To 19/94 judikoval, že provedení první porady s klientem není nutnou podmínkou k tomu, aby ustanovený obhájce mohl vyúčtovat plnou částku odměny za úkon právní pomoci - převzetí a přípravy obhajoby. Krajský soud v Českých Budějovicích naopak v usnesení ze dne 20.12.1994, sp.zn. 4 To 19/94 dospěl k závěru, že za převzetí a přípravu obhajoby bez porady s klientem lze přiznat odměnu jen ve výši jedné poloviny. Vrchní soud v Praze dokonce v usnesení č.j. 6 A <?XML:NAMESPACE PREFIX = SKYPE />722/2000-35 ze dne 7.6.2002 dovedl, že advokátovi ustanovenému účastníku řízení soudem náleží mimosmluvní odměna podle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu pouze tehdy, pokud po doručení usnesení soudu o ustanovení zástupcem se uskutečnila první porada s klientem. Zajímavou argumentaci, i když s neúplně jasným právním závěrem, přinesl Městský soud v Praze v usnesení ze dne 22.3.2000, sp.zn. 5 To 139/2000, když judikoval, že první poradu s klientem není třeba dokládat, neboť provedení první porady je zřejmé již z toho, že advokát provedl celou trestní obhajobu, navíc v případě, že je obhájce ustanoven soudem a

obhajobu převezme, je nepodstatné, zda první poradu s klientem doloží návštěvou věznice či nikoliv. Přestože ve shora uvedených usneseních bylo rozhodováno o odměně ustanoveného obhájce v trestním řízení, jsou tyto judikáty relevantní i pro úvahy o odměně ustanoveného opatrovníka v civilním řízení, neboť i mé závěry v tomto příspěvku ohledně odměny opatrovníka jsou cum grano salis aplikovatelné i na problematiku ustanoveného obhájce.

V poslední době se můžeme často setkat s názorem soudů, že pro účtování odměny dle ust. § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu je v případě, že nebylo objektivně možné první poradu s klientem provést, nutné, aby opatrovník vyvinul ještě jinou faktickou činnost směřující k přípravě a k převzetí zastoupení, přičemž za takovou činnost soudy považují např. poradu s osobou, jež dala podnět k zahájení řízení, seznámení se s obsahem spisu či poradu s ošetřujícím lékařem.[1] Soudy v návaznosti na to dovozují, že naplnění účelu úkonu právní služby dle ust. § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu nelze spatřovat jen v tom, že opatrovník přebírá rozhodnutí soudu, seznámí se s jejich obsahem a nic dalšího již ve věci neučiní. Podle mého názoru však soudy nesprávně interpretují ust. § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu a porušují tak právo opatrovníka na spravedlivou odměnu za vykonanou práci zaručené článkem 28 LZPS per analogiam, neboť je nemyslitelné, aby advokát za provedenou činnost nedostal žádnou odměnu.

V prvé řadě musí opatrovník po převzetí usnesení o zahájení řízení a ustanovení opatrovníka toto rozhodnutí prostudovat a zhodnotit, zda nejsou dány důvody, pro které by nemohl v dané věci vykonávat funkci opatrovníka (např. z důvodu střetu zájmů). Dále musí zvážit, zda bude činit další faktické a právní kroky. Tímto opatrovník vyvinul faktickou činnost k efektivnímu převzetí a přípravě zastoupení, přičemž příslušné ustanovení advokátního tarifu ani judikatura nevymezuje dílčí úkon převzetí a příprava zastoupení tak, že by zástupce musel provádět další specifické úkony jako studium spisu či konzultace s třetí osobou. Pokud soudy dovozují, že pro účtování úkonu je k převzetí a přípravě zastoupení nutno realizovat ještě další činnost, pak je tato úvaha nelogická, neboť je tato činnost zahrnuta právě v dílčím úkonu „převzetí a příprava zastoupení“. Soudy by se tak měly vypořádat s tím, zda pro účtování právního úkonu dle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu představuje porada s klientem podmínku sine qua non a ne zjišťovat kvalitu a kvantitu činností spadajících pod převzetí a přípravu zastupování.

Účelem zahrnutí první porady s klientem a převzetí a přípravy zastoupení do jednoho úkonu právní služby bylo zamezit samostatnému účtování první porady. Jelikož při ustanovení zástupce soudem nemusí vždy v rámci převzetí a přípravy zastoupení dojít i z objektivních důvodů k poradě s klientem, zákonodárce zamýšlel zdůraznit, že i v případě konání první porady nemůže být tato účtována zvlášť. K tomuto závěru lze dospět i srovnáním s ustanovením § 11 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu, ve kterém se první porada předpokládá, avšak v případě, že k první poradě nedojde (např. klient pouze zašle zástupci zmocnění s žádostí o zastupování, což lze přirovnat k doručení usnesení o ustanovení opatrovníka), může zástupce přesto účtovat odměnu za úkon právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení.

Teleologickým výkladem ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu lze dospět k závěru, že zákonodárce zamýšlel vyloučit účtování dvou úkonů právní služby samostatně za první poradu a rovněž převzetí a přípravu zastoupení a neměl v úmyslu devalvovat část tohoto úkonu právní služby spočívající v přípravě a převzetí zastoupení. Již to, že zákonodárce převzetí a přípravu zastoupení do předmětného ustanovení zakomponoval, vypovídá o tom, že předpokládal vynaložení úsilí zástupcem na převzetí a přípravu zastoupení a nelze tedy dovozovat, že by zamýšlel za tuto činnost zástupci žádnou odměnu nepřiznat.

I kdyby mělo být ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu interpretováno tak, že pod něj nelze subsumovat převzetí a přípravu zastoupení bez porady s klientem, pak by měla v souladu s § 11 odst. 3 advokátního tarifu zástupci náležet odměna za tento úkon jako za úkon (uvedený v § 11

odst. 1 a 2 advokátního tarifu), který je svou povahou a účelem účtovanému úkonu nejbližší. Účelem a povahou nejbližší by pak zřejmě byl právě úkon uvedený v § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu. I když bychom případně mohli dospět k závěru, že účelově nejbližším úkonem je úkon uvedený v § 11 odst. 2 písm. g) advokátního tarifu a dovodit, že zástupci náleží odměna ve výši jedné poloviny, podle mého názoru není takové snižování odměny namístě, neboť opatrovník musí v řízení učinit další kroky, které nejsou v žádném úkonu právní služby reflektovány. Opatrovník totiž v dané věci převezme usnesení, jímž bylo vysloveno, zda k převzetí jeho opatrovance do ústavu zdravotní péče došlo ze zákonných důvodů. Po prostudování tohoto rozhodnutí se pak musí rozhodnout, zda proti němu podá odvolání. Jelikož tato činnost nebyla honorována v rámci žádného úkonu právní služby, měla by být alespoň reflektována v rámci rozhodování o přiznání odměny za převzetí a přípravu zastoupení.

Jestliže tedy opatrovník provedl „z pověření soudu“ činnost související s převzetím a přípravou zastoupení, měl by mu za tuto činnost soud přiznat odměnu, a to tím spíše, že opatrovník nad rámec výše uvedené činnosti navíc umožnil provedení řízení, neboť ustanovení opatrovníka představuje podmínku sine qua non pro rozhodnutí o vyslovení přípustnosti převzetí do ústavu zdravotní péče. I soudy tvrzenou pouhou formální účastí tak umožnil provedení řízení, navíc za svou činnost či případnou nečinnost odpovídá v rámci případné odpovědnosti za škodu, což by se mělo odrazit v rozhodování o přiznání odměny. Navíc soud tím, že ve věci rozhodne bez nařízení jednání, opatrovníkovi značně ztíží být ve věci více aktivní.

V souvislosti s vyúčtováním odměny za jeden úkon právní služby opatrovník nárokuje i příslušný režijní paušál. Soudy však často nárok na tuto náhradu hotových výdajů v paušální částce opatrovníku nepřiznávají s odůvodněním, že je vázána na úkony právní služby, a tudíž ji při nepřiznání odměny za úkon právní služby nelze přiznat. Takový závěr soudu je však nesprávný, neboť opatrovníkovi v souvislosti s jeho činností v dané věci vznikly náklady, které by z podstaty věci neměl nést ze svého. Jedná se zejména o úhradu mzdy za práci zaměstnance spočívající v administrativní činnosti spojené s převzetím usnesení, založením a žurnalizací advokátního spisu i náklady spojené s provozem advokátní kanceláře ve vztahu k dotčené věci. Navíc i Ústavní soud České republiky ve své judikatuře dovodil, že náhrada hotových výdajů není nutně vázána na úkon právní služby a zástupci náleží i v případě, že je ve věci vynaloží účelně i bez toho, aby tak činil v rámci honorovaného úkonu právní služby (např. v rámci další porady s klientem kratší než 1 hodina).[2]

Z uvedeného rozboru dané problematiky nelze než dovodit, že soudem ustanovenému opatrovníkovi náleží odměna za úkon právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení a příslušný režijní paušál i v případě, že z objektivních důvodů neprovede první poradou s klientem. Při rozhodování o návrhu na přiznání této odměny by soudy měly ust. § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu interpretovat tak, že opatrovníku odměna náleží. Pokud soud ustanovenému opatrovníkovi odměnu a režijní paušál nepřizná, porušuje tím jeho právo na spravedlivou odměnu za vykonanou práci zaručené čl. 28 Listiny základních práv a svobod per analogiam.

Mgr. Pavel Šimák,  
advokátní koncipient v Táboře

---

[1] Viz např. usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře č.j. 26 Co 661/2007-17 ze dne 30.10.2007.

[2] Srov. náleží Ústavního soudu České republiky ze dne 31.3.1999, sp. zn. IV ÚS 15/99.

## Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních - hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)